

تاریخ انتشار: یکشنبه 6 اردیبهشت 1394

حسین موسویان در نشست بررسی مذاکرات لوزان:

مذاکرات هسته‌ای ۹ شکاف بزرگ در جهان ایجاد کرد

سید حسین موسویان مذاکره‌کننده سابق هسته‌ای، در نشست بررسی مذاکرات لوزان از نگاه علوم سیاسی که توسط انجمن علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی برگزار شد، به بیان نکاتی پیرامون اظهارات رییس‌جمهور آمریکا در مجمع عمومی سازمان ملل و پس از بیانیه لوزان پرداخت.

دیپلماسی ایرانی: آقای اوباما در شهریور سال ۱۳۹۲ در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل به پنج نکته خیلی مهم اشاره کرد. البته پیش از سخنرانی اوباما، تیم مذاکره‌کننده ایران یک هفته در نیویورک مذاکرات شبانه روزی با طرف آمریکایی داشت.

اما نکات سخنرانی اوباما در مجمع عمومی سازمان ملل:

۱. برای نخستین بار یک رییس‌جمهور آمریکا، در منظر عموم، اعلام می‌کند که سیاست او تغییر رژیم نیست. هیچ مقام آمریکایی تا آن زمان به صورت رسمی اعلام نکرده بود که سیاست آمریکا تغییر رژیم نیست.
۲. اوباما اعلام کرد آماده مذاکره بدون پیش شرط با ایران است. آمریکایی‌ها همواره صحبت از مذاکره با پیش شرط می‌کردند.
۳. اوباما اعلام کرد آماده بهبود روابط با ایران بر اساس احترام متقابل است. موضوعی که ایران ۳۵ سال اصرار می‌کرد اگر قرار بر برقراری رابطه است باید بر اساس احترام متقابل باشد.
۴. اوباما فتوای مقام معظم رهبری را به رسمیت شناخت. این یک رویداد مهم است که رییس‌جمهور آمریکا در صحن

سازمان ملل فتوای یک مرجع عالی شیعی را به رسمیت می شناسد.

۵. اوباما رسماً اعلام کرد وزیر امور خارجه را مامور شروع مذاکره با همتای ایرانی خود کرده است.

این پنج نکته، آغاز تغییر سیاست آمریکا در برابر ایران تلقی می شود. پس از آن بود که مذاکرات ژنو و توافق موقت را شاهد هستیم. اگر بخواهیم دو مذاکره صورت گرفته - توافق ژنو و بیانیه لوزان - و اگر توافق نهایی حاصل شود را خلاصه کنیم به این نتیجه می رسیم که ما دو امتیاز بزرگ می دهیم و دو امتیاز بزرگ به دست می آوریم. امتیاز بزرگی که ایران به دست می آورد این است که در زمینه هسته ای، حق آب سنگین - که در ایران تنها صحبت درباره غنی سازی است در حالی که آب سنگین هم به اندازه غنی سازی مهم است - به رسمیت شناخته می شود. دومین امتیاز نیز اینست که تحریم های مرتبط با هسته ای برداشته می شود. آمریکا می پذیرد که این دو امتیاز را ایران داشته باشد.

در مقابل دو امتیاز را خواهیم داد. به عبارتی توافق نهایی بدون پرداخت این دو هزینه میسر نخواهد شد. اول آنکه سیستم راست آزمایی، بسیار وسیع و گسترده خواهد بود. دوم آنکه محدودیت بر روی برنامه هسته ای برای یک دوره زمانی مشخص اعمال خواهد شد. به طور حتم اگر این دو امتیاز را نپردازیم، نمی توان آن دو امتیاز را به دست آوریم. تمامی انتقادات و نگرانی ها داخلی مربوط به امتیازهایی است که می خواهیم بدهیم. کسی نگران نیست که چرا آنها قبول می کنند ایران غنی سازی یا آب سنگین داشته یا تحریم ها برداشته شود. همه نسبت به این مقوله ها خوشحال هستند. در بحث های داخلی به یک نکته فوق العاده کلیدی اشاره نشده است. همه دوستان می گویند ایران فراتر از NPT امتیاز داده است. از نظر بنده این حرف درست است. ما در مذاکرات ژنو، در لوزان و حتی در مذاکرات آینده فراتر از NPT در یک دوره مشخص امتیاز داده و می دهیم. چرا؟ به این دلیل که قطعنامه های سازمان ملل فراتر از NPT است. ایران عضو سازمان ملل و منشور این سازمان است. منشور سازمان ملل نیز می گوید اجرای تمامی مصوبات شورای امنیت سازمان ملل برای تمامی اعضا الزامی است. مجلس ایران NPT را تصویب کرده است. بنابراین قانون بین الملل تبدیل به قانون داخلی شده و ما بر اساس مصوبه مجلس NPT را اجرا می کنیم. بنابراین قطعنامه های سازمان ملل بر معاهدات بین المللی، کنوانسیون ها و ... برتری دارد. اگر هر فردی از میان ۸۰ میلیون ایرانی نیز پشت میز مذاکره بنشیند، مجبور است درباره قطعنامه های شورای امنیت سازمان ملل و NPT مذاکره کند. متأسفانه قطعنامه های شورای امنیت سازمان ملل در کشور باز نشد و مورد بررسی قرار نگرفت. اگر کسی می خواهد توافق نهایی را مورد ارزیابی قرار دهد باید قطعنامه های سازمان ملل را به خوبی مورد مطالعه قرار دهد. قطعنامه شورای امنیت پروتکل الحاقی را الزامی - mandatory - کرده و اختیاری نیست. دیگر آنکه صحبت از دسترسی نامحدود - unlimited access - می شود نه طبق پروتکل الحاقی. از نظر زمانی نیز آنچه آمده نه ۵ سال و نه ۱۰ سال است، بلکه آمده هر زمانی که اعتماد جامعه جهانی نسبت به ایران حاصل شد که این شامل برنامه هسته ای، حقوق بشر، تروریسم و ... است.

پس از بیانیه لوزان اوباما رییس جمهور آمریکا به پنج نکته اشاره می کند:

۱. رییس جمهور آمریکا اعتراف کرد که هرچه تحریم ها بیشتر شده، غنی سازی در ایران نیز بیشتر شده است. بنابراین تحریم ها در مورد غنی سازی اثر معکوس داشت.
۲. ایران نشان داد که تسلیم نمی شود. این گفته از زبان قدرتمندترین رییس جمهور دنیا، بیان شده که بسیار مهم است. اوباما بیان کرد که ایران نشان داد تسلیم فشار نمی شود.
۳. اوباما اعلام کرد که در دراز مدت ثابت شده سیاست انزوا، تحریم و فشار راه به جایی نمی برد و نمی توان این را تا زمان نامحدود ادامه داد.
۴. اوباما اعلام کرد که ایران به تعهدات خود عمل کرده است. زمانی که آنها ایران را بد عهد می دانستند، اوباما پذیرفت که ایران بعد از توافق ژنو به تعهدات خود عمل کرده است.

۵. اوباما اعلام کرد که سیاست تعامل را در قبال ایران ادامه می دهد.

اگر نگاهی به روند مذاکرات ایران و آمریکا درباره برنامه هسته ای ایران داشته باشیم به چند نکته می رسیم:

۱. زلزله سیاسی به وقوع آمده در سطح جهان بر آمده از مذاکرات هسته ای یا مذاکرات ایران ایران و آمریکا، تنها به خاطر مساله هسته ای نیست.

۲. شکاف ایجاد شده در درون حاکمیت آمریکا، استثنایی بوده و در تاریخ یکصد ساله گذشته آمریکا چنین موردی مشاهده نمی شود.

۳. برای اولین بار در داخل لابی صهیونیست و یهود در درون آمریکا شکاف ایجاد شده است. آپیک از یک طرف و جی استریت طرف دیگر قرار دارد. این در حالی است که همواره لابی یهود در درون آمریکا متحد بود.

۴. شکاف ایجاد شده در داخل حاکمیت اسرائیل استثناست. شما شاهد غوغای ایجاد شده در داخل اسرائیل هستید. ۲۰۰۰ افسر نظامی و امنیتی سابق آمریکا در نامه ای رسماً علیه اظهارات نتانیاهو موضع گیری می کنند. رییس سابق موساد می گوید سیاست نتانیاهو در مخالفت با برنامه اوباما برای توافق هسته با ایران به ضرر اسرائیل است.

۵. شکاف در روابط آمریکا و اسرائیل بی نظیر است. هیچ گاه روابط آمریکا و اسرائیل از زمان پیدایش رژیم نامشروعی به نام اسرائیل چنین وضعیتی مشاهده نشده است.

۶. شکاف بین قدرت های اروپایی. این شکاف را می توان در رفتار فرانسه و برخی دیگر کشورهای اروپایی مشاهده کرد.

۷. شکاف میان قدرت های جهانی ایجاد شده که اعضای تیم مذاکره کننده آن را به خوبی لمس می کنند و مشاهده می کنند که نظرات قدرت های جهانی با یکدیگر متفاوت است.

۸. شکاف میان اسرائیل و کل جهان غرب

۹. شکاف میان اعراب و متحدان آمریکا. در حالی که عربستان خواهان حمله نظامی به یمن است، تنها ۹ ساعت پیش از آغاز حمله به کاخ سفید اطلاع می دهد به نحوی که رییس ستاد نیروهای مسلح آمریکا از حمله عربستان به یمن اظهار بی اطلاعی می کند. در واقع میان اعراب متحد آمریکا بی اعتمادی به وجود آمده است. همچنین شکاف در درون اعراب، اکنون عمان به عنوان یک کشور عرب اما مدافع مذاکرات برای مذاکرات ایران و آمریکا تلاش می کند در حالی که عربستان در نقطه مقابل آن قرار دارد.

۹ شکاف ایجاد شده طی دهه گذشته بی سابقه است. حرف اعراب، اسرائیل و آمریکا این است که ایران تحت همه تحریم ها، نفوذ و قدرت منطقه ای آشکاری دارد، حال اگر تحریم ها برداشته شود، ایران تبدیل به قدرت مسلط و بلامنازع در خاورمیانه خواهد شد. در عین حال اعراب و اسرائیل می گویند اگر تحریم ها شکسته شود، سیاست تغییر رژیم در ایران به طور کلی فرو می پاشد. از این رو به دوستان داخل پیشنهاد می کنم باید بیش از بحث درباره جزییات توافق، دقت داشته باشند. بحث بر سر ۵ یا ۱۰ سال برای دستیابی به مقیاس صنعتی شدن برنامه هسته ای یا هزار کیلو یا ۳۰۰ کیلو اورانیوم غنی شده نیست؛ حرف ها فراتر از اینهاست.

<dynamic-0#####>